

"Нашият живот свършва
тогава, когато млчим за
неща, които са важни"

Мартин Лутър Кинг

Казвам се Мария Методиева и съм от България. На 24 години съм и съм завършила магистърска степен по държавна и местна администрация. От 1996 година работя в неправителствения сектор в България. Работила съм по различни проблеми на ромската общност – човешки права, образование, женски проблеми. От месец ноември 2002 работя към Ромски Информационен Проект като И-райдер за България. И-райдерите са технологични консултанти, които работят с неправителствени организации. И-райдерът е компютърен експерт, обучител, консултант по управление и комуникации. И-райдерите осигуряват определен кръг от технологични услуги, които могат да бъдат технологично планиране, изпълнение на проекти, обучение и продължителна подкрепа. Те могат да обслужват общности от няколко организации до национални или регионални мрежи от организации.

През тези години, работейки за ромската общност, и след опита ми от пътуване в страната като И-райдер, разбрах, че образованието е мощен инструмент за намаляване на бедността и неравенството, подобряване здравеопазването и благосъстоянието, както е и основа за устойчив икономически растеж. То е от съществено

РОМИТЕ В РАЗШИРЯВАЩА СЕ ЕВРОПА

Форум на ромските жени-панел за образованието

Изказване на Мария Методиева

налични, глобално конкурентни икономики.

Започвайки с тези мъдри

значение и за изграждането на демократично общество и дигитални, глобално конкурентни икономики.

думи на г-н Кинг, бих желала да обърна вниманието ви към факта, че, за съжаление, ние запазиме млчание за някои неща, които наистина са важни. А образованието за хората от ромски произход наистина е важно, включително и за младите ромски жени и момичета. Образованието е основно човешко право и това

право е отказвано на голяма част от ромската общност.

В България само 6% от ромите завършват средно образование, в сравнение с 40% от населението на страната. Броят на ромите, завършили висше образование, е много по-малък. Само трима души, в проучване от 1997, са заявили, че са завършили универси-

тет.

Изследването на Световната банка "Бедността и етносите: Изследване на бедността в ромската общност в Централна Европа" съдържа данни за образователните постижения на ромите по пол. Интересен е фактът, че жените в България и Румъния имат по-високо образование спрямо мъжете. Авторите предполагат, че това може би се дължи на факта, че момчетата по-често са включвани в техническо и занаятчийско обучение, за разлика от момичетата.

Бих желала да разширим нашите идеи за съответните пътища за младите ромски момичета и ромските момчета. Младите ромски момчета трябва да имат възможността да получават общо образование, както и младите ромски момичета да имат по-голям достъп до техническо образование.

Тъй като аз съм измежду малката група ромски жени, които имат възможността да получат университетска степен, както и да работят по нетрадиционен начин за жените, бих желала да споделя част от този опит.

Преди седем години, когато бях на 17 години, за първи път имах възможност да работя на Microsoft Windows. Преди това бях работила само на DOS. Точно тогава бях завършила средното си образование и бях започнала да работя за правозащитна организация, базирана в София, България.

г р о м е н д р о м

на страница 3

РОМИТЕ В РАЗШИРЯВАЩА СЕ ЕВРОПА

Изказване на Калинка Василева

г., визиращ ромите в Румъния, 35% от ромските момичета не завършват основно образование, в сравнение с ромските момчета, чийто процент е 27. В доклада за ромските училища в България на Фондация "Отворено общество" се твърди, че е налице тенденцията момичетата от ромски произход да отпадат от училище в пети и шести клас, докато момчетата роми продължават една или две години повече. А средното и висшето образование изобщо не попадат в ползването на много от ромките.

През 1993 година едно проучване в Румъния открива, че само 29.2% от ромските момичета завършват средно образование. Твърди се, че слабата посещаемост в училище и ранното отпадане на ромите, особено на ромките, от образователната система се дължи на определени традиции и обичаи на самите роми. Отпадането на ромските момичета от училище в начална степен най-често се обяснява с ранните бракове. Това, че има ранни бракове и че много от ромите стават родители в тинейджърска възраст, безспорно е бариера за образованието на ромските жени. Но онези, които правят политиката, трябва да отидат отвъд това, за да анализират коренните причини за сегашното състояние на отпадане на повечето от ромите от системата на образование. Основната причина за това състояние е сегрегиранието (отделянето) на ромите в по-нисши училища, били те 100% ромски в гетата, или в училища за деца с умствени увреждания. Ниските очаквания към ромските момичета и момчета в сегрегираниите училища не могат да мотивират децата и техните родители да имат високи стремежи в живота. Отделени от останалите деца, пренебрегнати от техните учители, ромските деца растат със стигмата за себе си като хора от "вторя ръка".

За много от ромите сегрегираниите училища затварят

кръга от живот в гетото и обучение в гетото. Какви са възможностите за реализация на една ромка, която е пораснала в гетото и е учила в училището в гетото? Може ли тя да мечтае да стане студентка, бизнесдама или политик? Сигурно има ромки, които наистина мечтаят, но повечето нямат подобни мечти. Ромското момиче, което живее в гетото, както и нейните родители и роднини, познават живота само на техните подобни от гетото. Всеки ден те срещат хора, които не са ходили на училище или не са го завършили, хора, които са безработни или изкарват прехраната си с неквалифицирана и черна работа.

През последните 10 години ромите в нашите страни живеят изолирано и отделно от останалото общество. Но не ромите са избрали този начин на живот. Всъщност, това състояние ни е било наложено от макрообществото, което винаги ни е отхвърляло по редица начини. Животът в сегегирана среда и

обучението в сегрегирани училища ограничават възможностите за реализация и стремежи на няколко поколения роми до крайност. Днешната култура в сегрегирания среда не е ромската. Това е културата на гетото.

Интеграцията на ромите трябва да започне с образователна десегрегация. Ако ромките учат в училище с неромски момичета и момчета, те ще придобият нова визия за своя живот, защото ще натрупат нов социален опит и преживявания. Ще знаят, че могат да станат лекари, адвокати, политици и т. н. Родителите им също ще зачитат това, особено ако видят децата си равни на останалите деца. Аз самата имах шанса да говоря с ромски момичета от България, които в продължение на три години вече ходят в десегрегирани училища по програма, иницирана от ромски неправителствени организации. Тези 15-16 годишни момичета споделиха за своите планове за бъдещето, за това какво искат да учат и какво искат да работят.

Десегрегацията на образованието на ромите е средството, което ще разбие порочния кръг, възпроизвеждащ гето-културата.

на страница 5

г р о м е н д р о м

Казвам се Калинка Василева и съм ромка от България. Работя като директор на Фондация "Равен достъп" в София. Докато учех приложна лингвистика в университета, започнах работа в организация за защита правата на човека. Така се и включих в ромското движение. Основна цел на организацията, в която работя в момента, е да спомогне десегрегацията в образованието на ромските деца в България да стане реална държавна политика. Благодарение на инициативите на неправителствени организации вече над 1600 момчета от сегрегирани квартали в моята страна в момента учат в общообразователни училища, където усвояват знания, научават за света около тях и общуват с ромски и неромски съученици по равно и на равни начала. Ние много бихме искали да видим тази позитивна практика трансформирана в реална правителствена политика.

Докато, от една страна, отпадането от образователната система е проблем на повечето от ромите в днешно време, от друга страна, много изследвания сочат, че ромските момичета са особено застрашени от риск да не завършат дори и задължителното ниво на образование. Например, според регионалния доклад на ПРООН за 2002